

**CONSOLIDAREA REZILIENȚEI SOCIALE
PRIN VALORIFICAREA CAPITALULUI UMAN:
PERSPECTIVE REGIONALE ȘI NAȚIONALE.
DESFĂȘURAREA CERCETĂRII ÎN FOCUS-GRUPURI.³**

**STRENGTHENING SOCIAL RESILIENCE
BY CAPITALIZING ON HUMAN CAPITAL:
REGIONAL AND NATIONAL PERSPECTIVES.
CONDUCTING RESEARCH IN FOCUS GROUPS.**

Ion MOCANU, doctor în sociologie,

Institutul de Cercetări Juridice Politice și Sociologice
al Universității de Stat din Moldova,
e-mail: mocanu.i@gmail.com
ORCID: 0000-0001-6423-0567

Summary

The research presents the results obtained after conducting 9 focus groups in urban and rural localities in the Republic of Moldova on the subject of social resilience and human capital. The study investigates the role of individual and community resources, educational attainment, health, civic engagement, and social networks in fostering resilience. The respondents gave their opinion on the major concerns and problems faced by the citizens of the Republic of Moldova, both at the local and regional level. Most respondents highlighted the importance of continuing education and training to improve the knowledge level of the community. Several responses emphasize the importance of returning young people to the community to contribute to its development. There is an urgent need for reforms in the health system to improve the health status of the population. From the answers received, the idea emerges that access to the top of the social hierarchy is closely related to political and social connections. There are localities where people are active and involved in solving community problems, and others where this involvement is less or even absent. We also aimed to research the common factors for the investigated localities that contribute to the population's resistance to social stress and crisis situations.

Keywords: social resilience, human capital, socioeconomic challenges, security, regional crises, social stress, educational attainment, health, civic engagement, social networks.

Cât privește desfășurarea cercetării în focus-grupuri, metodologia de cercetare utilizată în acest studiu a implicat realizarea a 9 focus grupuri în localități urbane și rurale din Republica Moldova, în scopul de a investiga dinamica rezilienței sociale în diferite contexte sociale și regionale. Această metodă a fost aleasă pentru a permite participanților să discute deschis și să ofere perspective variate asupra subiectului cercetat.

Pentru selecția participanților la focus grupuri, s-a folosit o abordare mixtă, combinând criteriile aleatorii și criteriile specifice de selecție. Eșantionul a fost compus din indivizi din diferite categorii socio-demografice și profesionale, pentru a asigura o reprezentare diversificată a populației. Participanții la focus grupuri au fost identificați prin intermediul colaborării cu autoritățile locale și organizații non-guvernamentale din fiecare localitate selectată. Apoi, li s-au trimis invitații și li s-au explicat detaliile și scopul cercetării. Focus grupurile au fost organizate în spații neutre și accesibile din fiecare localitate selectată. Fiecare focus grup a fost condus de un moderator experimentat în cercetarea socială, care a facilitat discuțiile și a asigurat respectarea regulilor de comunicare și echitate în exprimare. În cadrul focus grupurilor, s-au utilizat tehnici variate de colectare a datelor, cum ar fi discuții deschise, un ghid bine structurat de întrebări, precum și exerciții de grup. Aceste tehnici au fost adaptate pentru a adresa aspecte specifice ale rezilienței sociale, inclusiv resursele individuale și comunitare, strategiile de adaptare și provocările sociale. Datele colectate au fost analizate folosind metode calitative de analiză tematică. Astfel, au fost identificate și interpretate temele și modelele emergente din discuțiile focus grupurilor, pentru a extrage înțelesuri relevante și pentru a dezvolta concluzii și recomandări. În timpul desfășurării cercetării, s-au

³ Articolul este elaborat în cadrul subprogramului 01.05.01 **Securitatea națională a Republicii Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană: abordări juridice, politologice și sociologice**, realizat de Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al Universității de Stat din Moldova.

respectat principiile etice și standardele internaționale de cercetare, inclusiv confidențialitatea și consimțământul informat al participanților. Toate datele au fost tratate cu confidențialitate și anonimatul participanților a fost păstrat în toate etapele cercetării.

Deci, vom purcede la analiza răspunsurilor oferite de către respondenți, începând cu întrebarea de introducere, prin care participanții au fost rugați să se dea cu părerea privind preocupările și problemele majore cu care se confruntă cetățenii din Republica Moldova, atât la nivel local, cât și la nivel regional. Există o varietate de aspecte economice, politice și sociale care afectează calitatea vieții și bunăstarea populației, iar aceste aspecte sunt reflectate în răspunsurile furnizate de locuitorii din diferite localități. În ceea ce privește problemele economice, sunt menționate în mod constant ca fiind printre cele mai presante aspecte salariile mici și prețurile mari. Această discrepanță între venituri și costul vieții generează dificultăți în satisfacerea nevoilor de bază și duce la o calitate scăzută a vieții pentru mulți cetățeni. De asemenea, migrația este o problemă semnificativă, menționându-se în toate localitățile că mulți tineri părăsesc țara în căutarea unor oportunități mai bune în străinătate. Problemele politice, inclusiv instabilitatea politică și corupția, sunt de asemenea subiecte de îngrijorare pentru mulți cetățeni. Percepția că clasa politică nu reușește să abordeze eficient aceste probleme și să aducă schimbări pozitive în societate contribuie la creșterea nemulțumirii și a scepticismului în rândul populației.

Pe lângă aceste aspecte, sunt adesea menționate preocupările legate de securitatea națională, influența mediului extern, cum ar fi războiul din Ucraina, și efectele acestora asupra țării. Există îngrijorări cu privire la dependența energetică de Federația Rusă și privind relațiile politice instabile din regiunea CSI. În plus, problemele sociale, cum ar fi accesul la servicii medicale de calitate și educație, precum și preocupările legate de îmbătrânirea populației și depopularea satelor, sunt subiecte frecvent discutate și ridicate ca fiind prioritare pentru îmbunătățirea situației sociale în Republica Moldova. Deci, analiza răspunsurilor oferite de locuitorii din diferite localități subliniază complexitatea și diversitatea problemelor cu care se confruntă societatea noastră și necesitatea unor acțiuni concrete și coordonate pentru abordarea acestor probleme și îmbunătățirea condițiilor de trai pentru toți cetățenii.

O altă întrebare adresată participanților la discuții ține de preocupările și pericolele actuale cu care se confruntă societatea. Vom încerca să dezvăluim nuanțele și interconexiunile complexe dintre diferitele aspecte menționate. Deci, una dintre cele mai evidente temeri exprimate de respondenți se referă la securitatea țării și la pericolele generate de instabilitatea geopolitică din regiune. Conflictul din Ucraina este perceput ca un factor major de risc, iar posibilitatea extinderii acestui conflict spre Republica Moldova este privită cu îngrijorare. Participanții din localități precum satul Hârbovăț și orașul Cahul evidențiază preocupările legate de potențialul impact al acestor evenimente asupra stabilității și securității naționale. De asemenea, se observă o preocupare semnificativă cu privire la influența puterilor estice în regiune și la riscul de subminare a suveranității Republicii Moldova. De asemenea, analiza datelor dezvăluie o serie de provocări economice și sociale cu care se confruntă Republica Moldova. Sărăcia, migrația masivă a populației și declinul demografic sunt fenomene cu impact profund asupra coeziunii sociale și stabilității economice. Bunăoară, localnicii din satul Onițcani, r. Criuleni și comuna Colicăuți, r. Briceni subliniază dificultățile legate de accesul la servicii sociale. De asemenea, se evidențiază preocupările legate de inegalitățile sociale și economice, care alimentează un cerc vicios al sărăciei și excluziunii sociale.

Corupția este percepută ca un obstacol major în calea dezvoltării și progresului social în țară. Instabilitatea politică agravează aceste probleme, subminând încrederea în instituțiile guvernamentale și statul de drept. Participanții din orașul Cahul și satul Butuceni, r. Orhei evidențiază preocupările legate de influența corupției asupra procesului decizional și a administrării eficiente a resurselor publice. De asemenea, se observă îngrijorări cu privire la polarizarea politică și la riscul de escaladare a tensiunilor sociale în contextul instabilității politice.

Schimbările climatice și poluarea mediului sunt considerate probleme majore pentru Republica Moldova, având un impact semnificativ asupra sănătății și bunăstării populației. Participanții din satul Gaidar, r. Ceadâr-Lunga și din orașul Ialoveni subliniază preocupările legate de degradarea mediului înconjurător și de necesitatea unor acțiuni urgente pentru protejarea resurselor naturale și a calității aerului și apei. Schimbările climatice, cum ar fi temperaturile extreme și fenomenele meteorologice neobișnuite, sunt percepute ca amenințări la adresa securității și stabilității regionale. Unul dintre principalele aspecte ridicate în răspunsurile primite se referă la problemele legate de mediu și infrastructură. Lipsa canalizării și a apei potabile de calitate sunt probleme semnificative, afectând calitatea vieții locuitorilor din mai multe localități. De asemenea, există preocupări cu privire la starea drumurilor și a infrastructurii în general, inclusiv lipsa de acces la servicii esențiale, cum ar fi farmaciile în localitățile rurale. Răspunsurile evidențiază, de asemenea, o serie de provocări sociale și economice. Migrația populației, în special a tinerilor, este menționată ca fiind o problemă majoră, contribuind la depopularea și îmbătrânirea populației din unele localități. Lipsa locurilor de muncă, exodul populației și sărăcia sunt aspecte care afectează în mod direct viața cotidiană a locuitorilor. În plus, răspunsurile

subliniază și preocupările legate de guvernare și politică. Există critici față de elitele politice, percepute ca neprofesionale și preocupate mai mult de conservarea puterii decât de bunăstarea cetățenilor. Instabilitatea politică și polarizarea sunt probleme care contribuie la agravarea altor aspecte, cum ar fi corupția și lipsa transparenței în procesul decizional. În cadrul discuțiilor despre pericolele generale pentru Republica Moldova, se observă și preocupări legate de identitate și cultură. Există temeri că emigrarea masivă a tinerilor ar putea duce la pierderea identității și a tradițiilor locale, afectând coeziunea socială și stabilitatea comunităților. Interpretarea datelor evidențiază complexitatea și gravitatea problemelor cu care se confruntă Republica Moldova în prezent. Aceste probleme necesită abordări integrate și soluții pe termen lung, implicate în multiple domenii de acțiune, de la infrastructură și economie la guvernare și identitate culturală.

Analizând răspunsurile furnizate în diferite localități din Republica Moldova în legătură cu problemele și modul în care a fost gestionată pandemia de COVID-19, se conturează o imagine complexă a experiențelor și percepțiilor acestora. Vom evidenția aspectele esențiale și vom oferi o perspectivă detaliată asupra situației. Numeroși respondenți au subliniat impactul negativ al pandemiei asupra economiei și vieții sociale. Cele mai frecvent menționate aspecte au fost: reducerea veniturilor, pierderea locurilor de muncă, accesul la servicii, precum și dificultățile în asigurarea necesităților de bază, problemele care au generat anxietate și stres în rândul populației. Un alt aspect important a fost lipsa comunicării și izolarea socială. Restricțiile impuse au avut un impact semnificativ asupra relațiilor interumane, generând sentimente de singurătate și izolare, în special în cazul persoanelor vulnerabile sau a celor singurate. Sentimentele de panică, anxietate și frică au fost trăite intens de mulți cetățeni în timpul pandemiei. Acest lucru s-a datorat, în mare parte, incertitudinii și informațiilor contradictorii furnizate de mass-media și autorități.

Cu toate acestea, cetățenii au demonstrat o capacitate de adaptare la noile condiții impuse de pandemie. Mulți au căutat modalități alternative de a-și asigura necesitățile și de a-și suplimenta veniturile, evidențiindu-se prin spiritul de reziliență și inițiativă. Solidaritatea și sprijinul comunitar au jucat un rol crucial în gestionarea pandemiei. Oamenii au fost uniți în eforturile de a se ajuta unii pe alții, oferind alimente, medicamente și susținere emoțională celor în nevoie. Mulți cetățeni s-au implicat activ în acțiuni de voluntariat și ajutorare a celor afectați de pandemie. Asociațiile obștești, organizațiile neguvernamentale și voluntarii au fost activi în furnizarea de asistență și sprijin comunității.

Însă, opiniile cu privire la eficacitatea măsurilor luate de autorități au fost împărțite. Unii consideră că autoritățile au luat măsuri adecvate și au gestionat situația în mod satisfăcător, în timp ce alții critică lipsa de comunicare și coordonare, precum și impactul negativ al unor decizii. Există critici privind gestionarea sistemului de sănătate, inclusiv gradul scăzut de pregătire a spitalelor, insuficiența personalului medical și dotarea inadecvată cu echipamente și medicamente necesare. De asemenea, se atestă un nivel semnificativ de scepticism și dezinformare în rândul populației cu privire la pandemie, măsurile luate și vaccinare. Apariția unor teorii conspiraționiste și a unei atitudini critice față de autorități și mass-media poate influența răspunsul și cooperarea publicului.

Există o reflecție asupra perioadei post-pandemice și a lecțiilor învățate din această experiență. Mulți cetățeni exprimă îngrijorări și incertitudini cu privire la viitor și la impactul pe termen lung al pandemiei asupra societății și economiei. S-a subliniat necesitatea unor schimbări structurale în sistemul de sănătate, economie și guvernare pentru a face față mai bine la viitoarele crize și pentru a asigura reziliența și protecția populației.

Analiza datelor din satul Colicăuți, r. Briceni și din satul Recea, r. Strășeni oferă o perspectivă bogată și complexă asupra impactului pandemiei de COVID-19 asupra comunităților din Republica Moldova. Este evident că pandemia a afectat profund viața oamenilor din aceste localități, atât din punct de vedere psihologic, cât și din punct de vedere social și economic. În primul rând, este important să subliniem impactul negativ al pandemiei asupra stării de sănătate mentală a comunităților. Participanții la discuție au evidențiat frica și anxietatea provocate de pandemie, precum și sentimentul de nesiguranță și de neîncredere în autorități. O participantă la discuții, profesoară, a remarcat faptul că pandemia a distrus psihicul multor persoane, iar alți participanți subliniază cum frica și incertitudinea au fost alimentate de informațiile difuzate în media, care raportau constant numărul crescut de cazuri și decese.

Pe lângă impactul psihologic, pandemia a avut și consecințe serioase din punct de vedere economic. Participanții la discuție au menționat creșterea prețurilor la diverse produse, inclusiv la măști de protecție și la medicamente. Exemplul dat de un participant privind prețul ridicat al măștilor și al medicamentelor necesare tratării COVID-19 arată cum unii s-au folosit de criză pentru a obține profituri imorale, accentuând și mai mult dificultățile financiare ale oamenilor.

În ceea ce privește sectorul educațional, pandemia a adus schimbări semnificative, elevii trecând la lecții online cu utilizarea tehnologiilor informaționale pentru a se asigura continuitatea procesului de învățământ. Cu toate acestea, după cum menționează o participantă, nu toți copiii dispuneau de tehnologiile necesare pentru a participa la cursuri online, evidențiind astfel inegalitățile sociale și economice existente în comunitate.

Un alt aspect important este reacția oamenilor față de vaccinare și față de autorități. Există o mare neîncredere în vaccinuri și în autoritățile responsabile pentru gestionarea crizei sanitare. Mai mult, există și o percepție că informațiile furnizate de autorități nu au fost întotdeauna corecte sau transparente, ceea ce a contribuit la răspândirea fricii și a incertitudinii în rândul populației. Cu toate acestea, discuțiile din satul Recea, r. Strășeni reflectă, de asemenea, preocupări similare legate de frică, neîncredere și impactul economic al pandemiei. Problemele menționate în răspunsurile din Strășeni, precum informația greșită în mass-media și neîncrederea în autorități și în medici, se regăsesc și în discuțiile din Colicăuți. Analiza acestor răspunsuri evidențiază complexitatea și diversitatea experiențelor și percepțiilor cetățenilor în timpul pandemiei de COVID-19 și subliniază importanța unei abordări comprehensive și coordonate în gestionarea crizelor de sănătate publică. Datele acumulate relevă impactul profund și complex al pandemiei asupra comunităților din Republica Moldova, subliniind nevoia de a aborda nu numai aspectele medicale ale pandemiei, ci și aspectele sociale, economice și psihologice pentru a gestiona eficient criza și pentru a sprijini recuperarea comunităților afectate.

Interpretarea datelor oferite de cetățenii în legătură cu impactul războiului din Ucraina și criza refugiaților dezvăluie nuanțe complexe ale experienței și percepțiilor acestora. Sunt multiple aspecte care pot fi extrase din aceste răspunsuri, reflectând atât aspecte sociale, economice, politice, cât și emoționale ale comunităților afectate. Prima impresie care se remarcă este amploarea problemelor și anxietăților generate de conflictul din Ucraina și fluxul de refugiați. Problemele economice, precum inflația și creșterea prețurilor, sunt evidențiate în mod repetat ca fiind una dintre principalele provocări cu care s-au confruntat cetățenii. De asemenea, se subliniază impactul social și emoțional al războiului, precum teama de instabilitate și pierderea siguranței zilnice. Dar o analiză mai detaliată arată diferențe semnificative între comunități în ceea ce privește atitudinea față de refugiați. În timp ce unele comunități au fost descrise ca fiind primitoare și empaticе, altele au manifestat reticență sau chiar ostilitate. Aceste diferențe pot fi influențate de o serie de factori, inclusiv experiențele personale ale indivizilor și perspectivele politice locale. Mai mult, se observă preocuparea comună cu privire la gestionarea crizei de către autorități. Există apreciere pentru eforturile depuse în sprijinul refugiaților, dar și critici cu privire la eficiența acestora și distribuirea nu tocmai corectă a resurselor. De asemenea, se exprimă teama că autoritățile nu sunt pregătite să gestioneze adecvat situațiile de criză, ceea ce poate alimenta sentimentul de insecuritate în rândul populației. Un aspect notabil se referă la percepția inegalității în acordarea ajutorului, cu referire la refugiații cu venituri mari care ar primi aceleași beneficii ca și cei cu venituri mici. Aceasta ridică întrebări cu privire la echitatea distribuirii resurselor în timpurile de criză și poate amplifica tensiunile sociale în comunități. Pe de altă parte, există și vocea solidarității și compasiunii, care reprezintă un aspect important al experienței umane în momente de criză. Oamenii se mobilizează pentru a oferi ajutor și sprijin celor în nevoie, reflectând esența umanității și capacitatea de a face față împreună provocărilor.

Un aspect remarcabil este mobilizarea rapidă a comunităților locale pentru a oferi ajutor refugiaților. Acest lucru se reflectă în eforturile individuale de strângere de fonduri și bunuri materiale pentru a veni în sprijinul celor afectați de conflict. Primarii și alte autorități au avut un rol crucial în coordonarea activităților de ajutor umanitar și în organizarea repartizării acestuia către refugiați și persoanele social-vulnerabile din comunitate. Războiul din Ucraina a adus cu sine o creștere a prețurilor și o incertitudine economică, iar unii cetățeni se confruntă cu temeri legate de pierderea locuințelor și a mijloacelor de subsistență. Există o temere generalizată legată de viitorul incert și de posibilitatea ca conflictul să se extindă și să afecteze direct Republica Moldova. Atitudinea generală a localnicilor față de refugiați este una empatică și de sprijin. Aceștia au oferit ajutor material și moral celor în nevoie, reflectând valorile umanitare și solidaritatea comunitară. Cu toate acestea, conflictele etnice și politice în rândul refugiaților și al comunității locale reflectă o diviziune crescută și o incertitudine în ceea ce privește stabilitatea și coeziunea socială. Autoritățile locale și centrale au fost implicate activ în gestionarea crizei, mobilizând resurse și coordonând eforturile pentru a veni în ajutorul celor afectați de conflict. S-au întreprins măsuri pentru a gestiona situația de criză și în rândul populației, inclusiv strângerea de fonduri, distribuția de ajutoare umanitare și facilitarea integrării refugiaților în comunități. Analiza acestor răspunsuri relevă o imagine complexă a impactului războiului din Ucraina asupra Republicii Moldova și a modului în care comunitățile locale au reacționat și au gestionat situația. Solidaritatea și implicarea activă a cetățenilor și autorităților demonstrează capacitatea acestora de a face față și de a gestiona crizele umanitare într-un mod organizat și empatic. Totuși, diviziunile și incertitudinile persistente reflectă natura complexă și profundă a impactului conflictului asupra societății noastre.

Analizând datele privind criza energetică din ultimii doi ani, se conturează o imagine complexă a impactului asupra cetățenilor și a eficacității măsurilor luate de autorități. Cetățenii s-au confruntat cu o problemă majoră legată de incapacitatea de a suporta cheltuielile pentru serviciile energetice, iar soluția autorităților a constat în instituirea unui sistem de compensații. Cu toate acestea, cetățenii rămân conștienți de modul în care au fost gestionate situația și negociate prețurile, exprimând neîncredere în transparența deciziilor. Mai mult, cheltuielile rămân net superioare veniturilor, semnificând o discrepanță financiară majoră pentru mulți cetățeni.

În satul Onițcani din raionul Criuleni, problematica este legată de impactul economic direct asupra cetățenilor, deoarece puterea de cumpărare este scăzută iar cheltuieli pentru serviciile comunale au crescut. Lipsa informațiilor clare despre măsurile luate de autorități indică o posibilă lipsă de comunicare eficientă cu populația. În satul Butuceni, raionul Orhei, se evidențiază eforturile cetățenilor de a economisi energie și de a găsi soluții alternative, cum ar fi încărcarea dispozitivelor la locul de muncă. Percepția asupra eficienței autorităților pare să fie una pozitivă, chiar dacă cetățenii nu cunosc multe detalii. În satul Gaidar, raionul Ceadâr-Lunga, cetățenii exprimă o profundă neîncredere în autorități, considerând că acestea au contribuit la crearea crizei energetice prin decizii proaste și lipsa de transparență. Au fost criticate prețurile ridicate ale energiei și gazului, iar soluțiile propuse de autorități sunt considerate insuficiente sau chiar incorecte. În orașul Ialoveni, există o recunoaștere a eforturilor autorităților de a oferi compensații și de a încuraja consumul responsabil de energie. Totuși, prețurile ridicate și lipsa de control asupra acestora sunt subiecte de îngrijorare pentru cetățeni, iar percepția asupra eficacității măsurilor guvernamentale variază în funcție de experiența fiecărui individ. Analiza răspunsurilor din satul Recea, r. Strășeni relevă o serie de probleme majore cu care s-au confruntat cetățenii Republicii Moldova în contextul crizei energetice din ultimii doi ani. Creșterea prețurilor la energie, întreruperile frecvente în furnizarea acesteia și raționarea au avut un impact semnificativ asupra populației. Pentru a face față acestor provocări, cetățenii au apelat la răbdare, iar în unele cazuri, chiar la sacrificii personale, cum ar fi economisirea pe alte bunuri pentru a achita facturile energetice. Autoritățile, atât la nivel local, cât și central, au fost criticate pentru gestionarea inadecvată a situației de criză. Lipsa unei comunicări transparente și a unor planuri concrete de acțiune au accentuat suferința populației. Deși au fost luate unele măsuri, acestea au fost considerate insuficiente sau ineficiente. Un aspect notabil este faptul că în unele comunități, precum în satul Recea, r. Strășeni, cetățenii au fost nevoiți să se bazeze pe sprijinul rudelor din diasporă pentru a face față prețurilor mari la gaze și electricitate. Aceasta subliniază nu numai impactul economic al crizei energetice, ci și importanța rețelelor de sprijin social și familial în situații de criză. În contrast, în aceeași localitate un alt participant a menționat că autoritățile au luat măsuri adecvate pentru a gestiona criza, prin micșorarea costului energiei electrice și oferirea de compensații la facturi pentru gaze și energie electrică. Acest lucru poate reflecta o variație în percepția eficacității măsurilor guvernamentale în funcție de experiența individuală a cetățenilor sau de modul în care aceste măsuri au fost implementate în diferite comunități. În ansamblu, datele sugerează că criza energetică a avut un impact semnificativ asupra cetățenilor din Republica Moldova și a expus unele deficiențe în gestionarea de către autorități a unor astfel de situații de criză. Este evidentă nevoia de mai multă transparență, comunicare și planificare din partea autorităților pentru a sprijini mai eficient populația în astfel de circumstanțe dificile.

Analiza răspunsurilor la următoarea întrebare aduce în prim-plan o serie de aspecte cruciale legate de nivelul de cunoștințe al populației din diferite localități și modalitățile de implicare a comunității în dezvoltarea sa economică și socială. Vom structura analiza pe baza principalelor teme identificate în răspunsurile primite. Majoritatea respondenților au evidențiat importanța educației și formării continue pentru îmbunătățirea nivelului de cunoștințe al comunității. Propunerile includ investiții în sistemul de învățământ pentru a face lecțiile mai captivante și interactive; formări și cursuri pentru părinți, astfel încât să fie implicați în educația copiilor; încurajarea participării la cluburi de lectură, dezbateri și grupuri de studiu pentru schimbul de idei și cunoștințe. Un alt aspect important este implicarea activă a societății civile și a locuitorilor în procesul decizional și în dezvoltarea comunității. Propunerile includ dezvoltarea proiectelor de voluntariat și implicare civică pentru a aborda problemele comune; organizarea de mese rotunde și discuții pentru informarea și educarea populației cu privire la drepturile lor și la oportunitățile disponibile. De asemenea, se subliniază necesitatea promovării meseriilor și a locurilor de muncă disponibile în comunitate, în special în sectoarele agrar și industrial. Propunerile includ dezvoltarea de noi locuri de muncă și promovarea meseriilor tradiționale și creșterea salariilor pentru a motiva oamenii să rămână în comunitate și să se implice activ în dezvoltarea ei. Există preocupare cu privire la accesul la informație și la comunicarea eficientă în cadrul comunității. Întru soluționarea acestei probleme s-a propus diseminarea informației la nivel local pentru a asigura că populația este informată cu privire la oportunități și la drepturile lor și utilizarea resurselor online și a site-urilor web pentru a oferi acces la informații și pentru a facilita comunicarea între diferitele grupuri și organizații din comunitate.

Mai multe răspunsuri subliniază importanța întoarcerii tinerilor în comunitate pentru a contribui la dezvoltarea sa. Propunerile includ oferirea de locuri de muncă pentru tinerii recent absolvenți și crearea unor condiții favorabile pentru ca tinerii să fie motivați să rămână sau să se întoarcă în comunitate. Deci, dezvoltarea economică și socială a unei comunități este strâns legată de nivelul de cunoștințe al populației și de implicarea activă a acesteia în procesul de luare a deciziilor și în proiectele de dezvoltare. Implementarea unui plan integrat care să abordeze aceste aspecte ar putea contribui semnificativ la îmbunătățirea calității vieții și la prosperitatea comunității în ansamblu.

Analiza răspunsurilor la întrebarea privind situația de sănătate în diferite comunități din Republica Moldova dezvăluie o panoramă complexă. Vom începe cu satul Hârbovăț, raionul Anenii Noi, unde se remarcă câteva aspecte semnificative. Unul dintre principalele motive invocate pentru nivelul redus de sănătate este lipsa accesului la specialiști buni în localitate. Este subliniat faptul că centrul medical local are doar trei medici de familie și un stomatolog, ceea ce este insuficient pentru a acoperi nevoile de sănătate ale comunității. De asemenea, situația ecologică precară (depozitarea deșeurilor cancerigene din altă localitate), contribuie la creșterea cazurilor de cancer și la deteriorarea sănătății locuitorilor. Calitatea apei potabile este, de asemenea, menționată ca fiind proastă, ceea ce agravează problemele de sănătate. Mai mult, există o conștientizare a nevoii de educație în domeniul sănătății, cu referiri la necesitatea unei reforme a sistemului medical. În orașul Cahul, răspunsurile evidențiază o situație similară, caracterizată prin lipsa de încredere în sistemul de sănătate, lipsa accesului la serviciile medicale, prețurile mari și lipsa de interes din partea personalului medical. Sunt menționate problemele legate de infrastructura și echipamentele medicale, precum și lipsa serviciilor gratuite sau accesibile. De asemenea, se remarcă lipsa grijii față de propria sănătate, oamenii preferând să caute soluții rapide și ieftine în loc să urmeze tratamente de lungă durată. În satul Onițcani, raionul Criuleni, se subliniază costurile ridicate ale serviciilor medicale și lipsa informațiilor despre drepturile și opțiunile de tratament. Populația este îngrijorată de îmbătrânirea demografică și de lipsa accesului la servicii medicale de calitate. În satul Butuceni, raionul Orhei, se exprimă nemulțumirea față de calitatea serviciilor medicale și lipsa de încredere în personalul medical. Problemele legate de infrastructura medicală și accesibilitatea la servicii la fel sunt evidențiate, iar sectorul privat este preferat datorită unei atitudini mai bune și a unei calități superioare a serviciilor. În satul Gaidar, raionul Ceadâr-Lunga, se subliniază lipsa echipamentelor medicale și a personalului medical calificat, precum și lipsa de încredere în sistemul de sănătate. Accesul redus la serviciile medicale și costurile ridicate sunt probleme semnificative identificate de comunitate. În orașul Ialoveni, nivelul de sănătate este evaluat ca fiind mediu, iar accesul la serviciile medicale este influențat de distanța față de centrele medicale și de resursele financiare disponibile. Există, de asemenea, preocupări cu privire la calitatea serviciilor medicale și la corupția în sistemul de sănătate. În satul Colicăuți, raionul Briceni, situația de sănătate este caracterizată prin prevalența bolilor oncologice și de impactul negativ al mediului asupra sănătății. Lipsa accesului la serviciile medicale de calitate și nemulțumirea față de sistemul de asigurare obligatorie de sănătate sunt aspecte semnificative evidențiate de comunitate. În satul Recea, r. Strășeni, nivelul redus de sănătate este asociat cu accesul slab la serviciile medicale și cu lipsa de investiții în sistemul de sănătate. Există, de asemenea, preocupări cu privire la calitatea serviciilor medicale și la corupția în sistemul de sănătate.

Este evident că există o nevoie urgentă de reforme în sistemul de sănătate pentru a aborda aceste probleme și a îmbunătăți starea de sănătate a populației. Se constată că grupurile cele mai afectate de un nivel redus de sănătate sunt cele vulnerabile din punct de vedere socioeconomic, cum ar fi persoanele sărace, pensionarii, persoanele cu dizabilități etc. Acești oameni se confruntă cu dificultăți în accesarea serviciilor medicale de calitate din cauza lipsei de resurse financiare, infrastructurii inadecvate și a altor bariere. Un alt aspect important este lipsa unor măsuri adecvate din partea autorităților pentru a îmbunătăți nivelul de sănătate al populației. Se observă că, în multe cazuri, autoritățile locale și naționale au o implicare limitată sau deloc în abordarea problemelor de sănătate publică. Acest lucru poate fi atribuit atât resurselor financiare limitate, cât și lipsei de voință politică pentru a adresa aceste probleme în mod eficient. În plus, răspunsurile evidențiază și alți factori care contribuie la nivelul redus de sănătate al populației, cum ar fi lipsa educației în domeniul sănătății, comportamentele nesănătoase și stigmatizarea socială asociată cu anumite afecțiuni. De asemenea, există preocupări cu privire la calitatea serviciilor medicale, lipsa echipamentelor și a personalului calificat în unele regiuni. Astfel, datele evidențiază necesitatea unei abordări mai comprehensive și coordonate în ceea ce privește îmbunătățirea sistemului de sănătate din Republica Moldova. Este nevoie de investiții în infrastructură medicală, programe educaționale și de conștientizare, precum și de măsuri concrete din partea autorităților pentru a asigura accesul echitabil la servicii medicale de calitate pentru toți cetățenii.

De asemenea, s-a cercetat întrebarea privind ce înseamnă succesul și accesul în vârful ierarhiei sociale în Republica Moldova, din diverse perspective socio-culturale și economice. Din răspunsurile primite, se conturează ideea că accesul în vârful ierarhiei sociale este strâns legat de conexiunile politice și sociale. Tinerii sunt sfătuiți să fie implicați în partide politice relevante sau să aibă susținere politică pentru a avansa. Acest lucru sugerează că în Republica Moldova, patronajul politic este un factor cheie în avansarea socială. Majoritatea răspunsurilor subliniază importanța unei educații solide în obținerea succesului. Cu toate acestea, educația este adesea percepută nu doar ca un scop în sine, ci și ca o modalitate de a acumula cunoștințe și abilități relevante pentru piața muncii din Republica Moldova. Există o recunoaștere a faptului că mulți tineri aleg să plece peste hotare pentru a-și găsi oportunități mai bune, iar acest lucru poate afecta negativ dezvoltarea țării. Migrația poate duce la pierderea resurselor umane valoroase și la creșterea decalajelor sociale și economice. Există îngrijorări cu privire la calitatea sistemului de învățământ și la modul în care acesta pregătește tinerii pentru piața muncii.

Unele răspunsuri indică faptul că conexiunile sociale sunt adesea mai importante decât studiile în sine în ceea ce privește accesul în vârful ierarhiei sociale. Este subliniat faptul că tinerii din Republica Moldova au fost afectați de traume intergeneraționale, cum ar fi migrația părinților sau dificultățile financiare. Aceste traume pot afecta dezvoltarea lor și pot contribui la o anumită apatie sau lipsă de încredere în sine în ceea ce privește accesul la succes. Există preocupări legate de corupție și nepotism în diverse domenii, inclusiv în justiție și administrația publică. Acest lucru poate afecta meritocrația și egalitatea șanselor în societate, percepția fiind că conexiunile personale sunt adesea mai importante decât competențele sau calificările individuale. Mai mulți respondenți subliniază importanța unui cadru moral puternic și a unui exemplu personal pozitiv în dezvoltarea tinerilor. Educația morală și exemplul personal al părinților și comunității pot juca un rol crucial în formarea caracterului și a valorilor tinerilor și în orientarea lor către succes. În ansamblu, aceste date arată că accesul în vârful ierarhiei sociale în Republica Moldova este un proces complex, influențat de o varietate de factori, inclusiv conexiunile politice și sociale, educația, migrația, traumele intergeneraționale și problemele de corupție și nepotism. Pentru a promova o societate mai echitabilă și mai prosperă, este necesară o abordare comprehensivă care să gestioneze aceste probleme într-un mod sustenabil.

De asemenea, s-a cercetat capitalul social și implicarea comunităților în soluționarea problemelor locale. Observăm o gamă variată de niveluri de implicare în diferite comunități. Există localități în care oamenii sunt activi și implicați în rezolvarea problemelor comunitare, iar altele în care această implicare este mai redusă sau chiar absentă. De exemplu, în unele zone, precum satul Hârbovăț sau orașul Cahul, se remarcă un nivel semnificativ de implicare, cu exemple concrete de proiecte comunitare și activități de voluntariat. În schimb, în alte localități, precum satul Gaidar, observăm o lipsă de implicare și chiar o pasivitate socială, unde oamenii se concentrează mai mult pe aspectele individuale ale vieții lor. Există diferiți factori care pot influența nivelul de implicare al comunităților. Printre aceștia se numără educația, conștientizarea problemelor sociale și mediul de acțiune. De exemplu, educația și conștientizarea problemelor sunt adesea asociate cu un nivel mai ridicat de implicare, în timp ce lipsa acestora poate contribui la pasivitatea socială și inerție. Implicarea tinerilor și a organizațiilor neguvernamentale este adesea menționată ca fiind importantă în stimularea participării civice și a schimbării în comunități. Tinerii sunt văzuți ca având un potențial deosebit în aducerea de idei noi și energie în rezolvarea problemelor comunitare. De asemenea, organizațiile neguvernamentale sunt recunoscute pentru capacitatea lor de a mobiliza resurse și de a organiza acțiuni comunitare. Implicarea comunitară este adesea asociată cu capacitatea de acțiune colectivă, în care oamenii se unesc pentru a aborda problemele comune. Exemple precum organizarea de acțiuni de voluntariat, colectarea de fonduri sau participarea la ședințe comunitare sunt doar câteva modalități în care comunitățile își pot manifesta solidaritatea și determinarea în rezolvarea problemelor locale. Un aspect important în stimularea implicării comunitare este educația și sensibilizarea cu privire la problemele sociale și de mediu. Comunitățile în care există o mai mare înțelegere a acestor probleme și a impactului lor potențial sunt adesea mai motivate să acționeze și să găsească soluții.

Ulterior s-au cercetat percepțiile și atitudinile comunităților față de persoanele vulnerabile, în special cele cu dizabilități. Interpretarea acestor date evidențiază nuanțe complexe și adânci ale relațiilor sociale, oferind o perspectivă comprehensivă asupra interacțiunilor umane și a dinamicii comunitare. În satul Hârbovăț din raionul Anenii Noi, observăm o diversitate de opinii și comportamente. Pe de o parte, există integrarea și acceptarea copiilor cu dizabilități în comunitate, fără a fi semnalate probleme majore. Acest aspect indică o deschidere și o incluziune relativă a acestor persoane în viața cotidiană a satului. Totuși, există și exemple de contradicții și tensiuni, mai ales în ceea ce privește distribuirea ajutoarelor către oamenii social vulnerabili. Conflictul dintre cei care consideră că doar cei cu o reputație bună ar trebui să primească ajutor și cei care susțin că toți cei în nevoie ar trebui să beneficieze de sprijin evidențiază anumite frământări sociale legate de distribuția resurselor și de percepțiile asupra meritului și demnității individuale. În orașul Cahul, observăm o preocupare pentru accesibilitate și sprijin pentru persoanele cu dizabilități, reflectată în eforturile de adaptare a infrastructurii și în oferirea de ajutor atunci când este necesar. Totuși, există și critici cu privire la lipsa unei abordări autentice a incluziunii sociale și a compasiunii, în special în sistemul educațional, unde uneori lipsesc sensibilitatea și sprijinul adecvat pentru copiii cu nevoi speciale. Această percepție poate semnală nevoia unei schimbări de paradigmă în modul în care societatea tratează diversitatea și vulnerabilitatea. În satul Onițcani din raionul Criuleni, observăm eforturi de caritate și sprijin comunitar pentru persoanele cu dizabilități, reflectate în inițiativele locale de colectare de fonduri și donații. Aceste acțiuni indică solidaritatea și empatia din partea comunității în direcția celor în nevoie, oferind un cadru de susținere și ajutor reciproc. În satul Butuceni din raionul Orhei, constatăm o tendință către pasivitate și un nivel scăzut de implicare în sprijinirea persoanelor vulnerabile. Chiar dacă există unele inițiative de voluntariat și colaborare în cadrul bisericii și al altor instituții locale, pare să fie nevoie de o implicare mai activă și continuă în rezolvarea problemelor sociale. În satul Gaidar din raionul Ceadâr-Lunga, observăm un climat de acceptare și sprijin pentru persoanele cu dizabilități, reflectat în prezența activă a asistenților sociali și în inițiativele locale de ajutorare. Apariția cadourilor și a

sprijinului din partea Turciei poate fi interpretată ca o dovadă a solidarității internaționale în fața nevoilor umane. În orașul Ialoveni, găsim un angajament puternic pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, evidențiat de eforturile de integrare în sistemul educațional și de sprijinul acordat la nivel comunitar. Cu toate acestea, se recunosc și provocările persistente legate de stigmatizare și discriminare, subliniind necesitatea unei abordări comprehensive și a unei schimbări de mentalitate în ceea ce privește diversitatea și egalitatea de șanse. În satul Mărcăuți din raionul Briceni, se remarcă implicarea autorităților locale și a comunității în acordarea de ajutor și sprijin pentru persoanele vulnerabile, reflectată în inițiativele de caritate și în ajutoarele oferite periodic. Totuși, există și unele critici legate de eficiența și eficacitatea acestor ajutoare, evidențiind necesitatea unei evaluări și îmbunătățiri continue a programelor sociale. În satul Recea, r. Strășeni, regăsim indiferența și lipsa de sprijin pentru persoanele vulnerabile, mai ales cele cu dizabilități. Această atitudine rece și distanțată poate fi interpretată ca rezultat al unor probleme structurale și culturale în ceea ce privește sensibilitatea și solidaritatea socială.

În mod evident, există o conștientizare a necesității de a ajuta aceste categorii vulnerabile. Oamenii recunosc că orice formă de ajutor, indiferent cât de mică, poate avea un impact pozitiv și poate contribui la crearea unei societăți mai empatică și mai unite. Participanții subliniază că implicarea personală în ajutarea celor vulnerabili poate aduce schimbări benefice în comunitate și poate consolida coeziunea socială. De asemenea, există recunoașterea faptului că fiecare individ poate contribui la acest efort și că o societate în care majoritatea oamenilor ajută este una mai solidară și mai rezistentă în fața dificultăților. Totuși, există și voci care exprimă scepticismul cu privire la impactul real al ajutorului individual și subliniază importanța unor politici guvernamentale mai eficiente pentru sprijinirea celor vulnerabili. Aceste opinii sugerează că schimbările semnificative în societate necesită intervenții la nivel macro, precum politici sociale adecvate și programe de sprijin finanțate de stat. În plus, discuțiile despre ajutorul acordat celor vulnerabili evidențiază unele aspecte cu privire la mentalitatea și comportamentul uman. De exemplu, există mențiuni despre nevoia ca oamenii să își depășească prejudecățile și să devină mai receptivi și mai empatici față de cei aflați în nevoie. De asemenea, se subliniază importanța unei abordări proactive în ceea ce privește ajutorarea celor vulnerabili, în locul unei mentalități pasive sau așteptării ca statul să rezolve toate problemele. În concluzie, datele analizate sugerează că implicarea personală în ajutorarea persoanelor social vulnerabile poate contribui la crearea unei societăți mai unite și mai solidare, care să facă față mai bine crizelor. Cu toate acestea, este important să existe și măsuri de nivel guvernamental pentru a completa eforturile individuale și pentru a asigura un sprijin adecvat pentru cei în nevoie.

Participanții la focus grupuri și-au manifestat o preocupare evidentă pentru instituțiile culturale și o recunoaștere a importanței lor în viața comunităților locale, dar și unele provocări și preocupări legate de starea și funcționarea lor. În mai multe localități, se remarcă o apreciere pozitivă a bibliotecilor, care sunt văzute ca fiind importante și benefice pentru comunitate. De asemenea, există mențiuni despre renovări și investiții în aceste instituții, reflectând preocuparea autorităților locale pentru promovarea culturii și educației. Totuși, unele răspunsuri sugerează că bibliotecile pot avea nevoie de mai mult sprijin din partea societății civile sau a guvernului pentru a supraviețui și a prospera pe termen lung. Pe de altă parte, există și preocupări legate de starea caselor de cultură, care pot fi considerate în unele cazuri ca fiind nefuncționale sau deteriorate. Acest lucru poate fi atribuit lipsei de fonduri pentru întreținere și renovare, precum și unei posibile lipse de interes din partea comunității pentru participarea la evenimentele culturale organizate. Mai mult, există și mențiuni despre fragmentarea activităților culturale în diverse locații, ceea ce ar putea afecta coeziunea și vitalitatea vieții culturale în ansamblu. De asemenea, unele răspunsuri sugerează că, în ciuda investițiilor materiale în obiectele de cultură, participarea publicului la activitățile culturale poate fi scăzută. Tehnologiile moderne și alte forme de divertisment influențează modul în care oamenii își petrec timpul liber și pot diminua interesul pentru evenimentele culturale tradiționale. În unele cazuri, autoritățile publice locale se remarcă pentru eforturile lor semnificative în sprijinirea și promovarea activităților culturale. Investițiile în reparații și renovări ale instituțiilor culturale, organizarea de evenimente și susținerea activităților tradiționale sunt exemple ale acestui angajament. De asemenea, se evidențiază implicarea în dezvoltarea turismului cultural și rural, indicând o abordare integrată a promovării patrimoniului cultural local. Cu toate acestea, există și situații în care resursele financiare limitate reduc capacitatea autorităților publice locale de a sprijini domeniul cultural în mod adecvat. Reducerea bugetelor sau prioritizarea altor domenii poate duce la subfinanțarea instituțiilor culturale și la diminuarea activităților culturale disponibile pentru comunitate. Acest lucru poate afecta negativ accesul la cultură și participarea publicului la evenimente culturale. De asemenea, se remarcă unele diferențe între localități în ceea ce privește nivelul și calitatea implicării autorităților locale în domeniul cultural. În timp ce unele comunități beneficiază de investiții semnificative și sprijin constant, altele se confruntă cu lipsa de resurse și cu o preocupare mai mică pentru promovarea culturii. Acest aspect poate fi influențat de dimensiunea și caracteristicile socioeconomice ale fiecărei localități, precum și de prioritățile și viziunea liderilor locali. Respectiv, datele calitative furnizate reflectă complexitatea relației dintre autoritățile publice locale și domeniul cultural. În timp ce

unele comunități beneficiază de un angajament puternic și de resurse adecvate pentru promovarea culturii, altele se confruntă cu provocări și restricții financiare.

Analizând răspunsurile la focus grupuri, putem observa o varietate de motive care stau la baza participării persoanelor la activități culturale, cum ar fi festivaluri, expoziții și concursuri. Interpretarea acestor motive ne oferă o perspectivă profundă asupra dinamicii sociale și a valorilor culturale în cadrul comunităților. În primul rând, putem remarca că multe persoane sunt motivate de dorința de a păstra și promova tradițiile locale. Acest lucru poate fi observat în modul în care oamenii se implică în activități culturale pentru a contribui la conservarea și transmiterea moștenirii culturale către generațiile viitoare. Participarea la festivaluri și expoziții poate fi percepută ca o modalitate de a își exprima identitatea culturală și de a se conecta cu rădăcinile lor culturale. De asemenea, motivele personale și pasionale joacă un rol semnificativ în participarea la activități culturale. Unii oameni se implică din plăcerea de a se exprima artistic sau din interesul pentru dezvoltarea personală și comunicarea cu alții. Pentru aceștia, activitățile culturale reprezintă o oportunitate de a-și manifesta creativitatea și de a interacționa cu membrii comunității într-un mediu cultural stimulat. În unele cazuri, motivul participării la activități culturale poate fi legat și de aspirații sociale și de dezvoltare personală. Participarea la concursuri sau expoziții poate oferi tinerilor o platformă pentru a se face cunoscuți și pentru a-și dezvolta abilitățile și talentele. Aceste evenimente pot servi și ca o modalitate de a forma noi prietenii și relații sociale, contribuind la coeziunea comunității și la construirea unui sentiment de apartenență. În același timp, este important să recunoaștem că există și obstacole și presiuni sociale care pot influența participarea la activități culturale. Unele persoane pot fi descurajate de lipsa de resurse sau de oportunități limitate în comunitatea lor. Altele pot fi afectate de apatie sau oboseală, mai ales în contextul unei creșteri a utilizării tehnologiei și al unei vieți agitate. Solidaritatea și spiritul de comunitate sunt calități fundamentale evidențiate în mai multe răspunsuri.

Oamenii se bazează pe sprijinul reciproc și pe capacitatea de a se uni în fața provocărilor pentru a depăși greutățile. Această solidaritate poate fi văzută în modurile diverse în care oamenii se ajută unii pe alții, fie prin contribuții financiare la tratamente medicale sau prin participarea la evenimente comunitare. Flexibilitatea și capacitatea de adaptare sunt, de asemenea, trăsături importante în cultura locală. Moldovenii sunt descriși ca fiind capabili să găsească rapid soluții în fața situațiilor dificile și să se adapteze la schimbări. Această abilitate de a se adapta la noi realități și experiențe culturale poate fi esențială în navigarea prin dificultăți și în a face față provocărilor. În ceea ce privește aspectele negative ale culturii locale, mai mulți respondenți menționează pesimismul și critica excesivă ca fiind trăsături care pot afecta capacitatea unei comunități de a trece peste greutăți. De asemenea, lipsa respectului reciproc și conflictul în rândul indivizilor sunt aspecte care pot submina solidaritatea și coeziunea comunității. În plus, observăm că unele aspecte ale culturii locale sunt în schimbare sau în declin. Tradițiile și obiceiurile care îi uneau pe oameni în trecut sunt acum în pericol să se piardă, iar nivelul de implicare și comunicare între generații pare să scadă. Cu toate acestea, există încă speranță și dorința de a revitaliza aceste tradiții și valori în cadrul comunității.

O altă întrebare importantă adresată participanților la focus grupuri ține de modul în care oamenii din diferite localități se informează și percep sursele media în societatea contemporană. Există o varietate de surse folosite pentru a obține informații, de la televiziune și radio la internet și rețelele sociale. Un aspect evident este schimbarea modalităților de accesare a informațiilor, or mulți oameni trec de la sursele tradiționale, cum ar fi televiziunea și ziarele, la platforme online, precum Facebook, Youtube sau portaluri de știri online. Acest lucru sugerează o schimbare semnificativă în comportamentul consumatorilor de media, în special printre tineri. Cu toate acestea, există o lipsă de încredere generală în sursele media, iar mulți respondenți își exprimă scepticismul lor în privința veridicității informațiilor furnizate. Acest lucru poate fi atribuit unei varietăți de motive, inclusiv percepția că sursele media sunt părtinitoare, că promovează anumite agende politice sau că nu sunt suficient de riguroase în verificarea faptelor. Un alt aspect interesant este preocuparea cu privire la manipularea informațiilor și propagandă. Mulți respondenți sunt conștienți de influența politică și financiară asupra mass-mediei și sunt reticenți să accepte informațiile fără a le verifica din mai multe surse. În plus, în unele răspunsuri se evidențiază necesitatea unei diversificări a surselor de informație și a unui jurnalism mai echilibrat și mai cuprinzător. Există o preocupare că mass-media se concentrează prea mult pe subiecte politice și nu acordă suficientă atenție altor aspecte importante ale societății. De asemenea, se observă o dorință pentru o mass-media independentă și imparțială, care să servească interesul publicului și să ofere informații corecte și credibile. Această nevoie de transparență și responsabilitate în raportare este esențială pentru menținerea încrederii publicului în mass-media și pentru funcționarea adecvată a unei societăți democratice. Deci, analiza acestor răspunsuri subliniază complexitatea relației dintre mass-media și publicul său, evidențiind nevoia pentru o mai mare responsabilitate și transparență din partea instituțiilor media, precum și o mai mare educație a publicului în ceea ce privește evaluarea critică a informațiilor pe care le consumă.

De asemenea, în cadrul cercetării ne-am propus să studiem și diversitatea de perspective și practici legate de religie în diferite comunități, subliniind rolul acestora în gestionarea stresului și a situațiilor dificile din viață. În primul rând, putem observa că religia și credința în Dumnezeu sunt elemente centrale în viețile multor respondenți. Pentru unii, religia reprezintă un suport puternic în momente de dificultate, oferind confort și speranță în fața provocărilor vieții. De exemplu, unii indivizi se roagă zilnic și merg des la biserică pentru a căuta sprijin și îndrumare spirituală. Cu toate acestea, există și o varietate de perspective în ceea ce privește rolul religiei în gestionarea stresului. Unii respondenți consideră că religia nu joacă un rol semnificativ în viața lor și nu își găsesc sprijinul în practici religioase. Există și cazuri în care credința în Dumnezeu este distinctă de instituția religioasă organizată, iar indivizii se raportează mai mult la credința personală decât la tradițiile și practicile religioase convenționale. Mai mult, relația cu instituția bisericii și cu preoții este un aspect important în percepția indivizilor despre religie. Unii consideră că preotul și slujbele bisericești joacă un rol vital în comunitate și în oferirea sprijinului spiritual, în timp ce alții sunt mai critici față de autoritatea bisericii și preferă să își practice credința în mod independent. Este de remarcat și importanța transmiterii credinței de la o generație la alta și impactul tradițiilor religioase asupra valorilor și comportamentelor individuale. Mulți respondenți menționează influența bunicilor sau a părinților în cultivarea credinței și în învățarea practicilor religioase tradiționale. Datele furnizate dezvăluie complexitatea și diversitatea relației dintre religie și gestionarea stresului în diferite comunități. Ele evidențiază importanța credinței și a practicilor religioase în viețile indivizilor, dar și variațiile semnificative în percepția și experiența religioasă personală. Aceste constatări oferă o perspectivă bogată și nuanțată asupra rolului religiei în viața oamenilor și ilustrează modul în care credința poate fi o sursă de sprijin și înțelegere în fața provocărilor vieții cotidiene.

De asemenea, ne-am propus să cercetăm factorii comuni pentru localitățile investigate care contribuie la rezistența populației în fața stresului social și a stărilor de criză. Speranța este unul dintre aceste elemente cheie, menționată în mai multe rânduri în răspunsurile din diversele comunități. Indiferent de natura crizei, speranța într-un viitor mai bun, într-o viață mai bună, este un factor de motivație și de rezistență pentru oameni. În plus, susținerea din partea familiei și a prietenilor este menționată de mai multe ori ca fiind esențială în traversarea perioadelor dificile. A avea persoane dragi alături, care să ofere sprijin emoțional și practic, este extrem de valoros în situații de criză. Mai mult decât atât, solidaritatea comunitară și coeziunea socială sunt evidențiate ca factori importanți în ajutarea populației să depășească stresul și incertitudinea. Religia și credința în Dumnezeu apar, de asemenea, ca resurse importante pentru rezistența în fața crizelor. Mulți respondenți menționează că rugăciunea și credința într-o putere superioară îi ajută să facă față dificultăților și îi încurajează să meargă înainte. În ceea ce privește aspectele individuale care contribuie la rezistența în fața crizelor, există o varietate de strategii și abordări. Unii oameni se bazează pe lectură, meditație sau activități creative, cum ar fi pictura, pentru a-și menține echilibrul mental și emoțional. Alții se concentrează pe răbdare, calm și autocontrol pentru a depăși provocările. Interesant este că, în unele comunități, există și o reflecție profundă asupra modului în care crizele economice și sociale afectează viața cotidiană. Problemele legate de sărăcie, prețurile ridicate și lipsa resurselor sunt adesea evidențiate ca factori care agravează stresul și incertitudinea în rândul populației. Putem observa că rezistența în fața crizelor este rezultatul unei combinații complexe de factori personali, sociali, culturali și spirituali.

Răspunsurile la ultima întrebare din ghidul pentru focus grupuri dezvăluie o gamă variată de percepții, aspirații și preocupări cu privire la direcția societății și la viitorul țării. Aceste opinii reflectă nu numai starea actuală a societății, ci și dorințele și speranțele pentru îmbunătățirea acesteia. În satul Hârbovăț, raionul Anenii Noi, preocupările se concentrează pe menținerea valorilor tradiționale și pe dezvoltarea infrastructurii locale. Rezidenții doresc să vadă o creștere a comunității și o implicare activă în viața socială, care va contribui la menținerea identității culturale. Există o aspirație puternică către integrarea în Uniunea Europeană, considerată a fi o cale către progres și stabilitate. În orașul Cahul, se evidențiază o perioadă dificilă și o anumită pesimism cu privire la viitorul imediat. Temerile legate de influența politică și economică externă, precum și dorința de a vedea o societate mai empatică și mai implicată, sunt aspecte importante. Există speranța că Republica Moldova poate ajunge la un nivel de trai comparabil cu al altor țări europene și că poate să scape de trecutul său sovietic. Participanții la cercetarea din satul Onițcani, raionul Criuleni, oferă un răspuns simplu și concis, exprimând dorința pentru prosperitate și pace, subliniind valorile fundamentale ale bunăstării și umanității. În satul Butuceni, raionul Orhei, există o preocupare pentru îmbunătățirea nivelului de trai și pentru depășirea mentalității conservatoare. Se subliniază importanța optimismului și a perseverenței în fața provocărilor și se exprimă dorința ca societatea să devină mai deschisă și mai orientată către soluții inovatoare. În satul Gaidar, raionul Ceadr-Lunga, s-a evidențiat dorința de a păstra integritatea și independența țării, precum și nevoia de desfășurare a diverselor sărbători în comunitate. Se subliniază importanța păstrării autonomiei regionale și a respectului reciproc între diferitele grupuri culturale. Orașul Ialoveni relevă o preocupare pentru bunăstare și pentru o conducere cinstită, alături de dorința de a vedea o societate mai empatică și mai implicată. Există o recunoaștere a nevoii de schimbare și de îmbunătățire a mentalității sociale. În satul Colicăuți, raionul Briceni, se exprimă dorința pentru o societate fericită și prosperă, dar se subliniază și obstacolele întâlnite în

realizarea acestui ideal, inclusiv influența factorilor politici și sociali. Satul Mărcăuți, raionul Briceni, accentuează importanța gândirii sănătoase și a implicării sociale în sprijinul celor nevoiași, subliniind necesitatea depășirii gândirii totalitare sau autoritare. În satul Recea, raionul Strășeni, există o aspirație către o societate mai curajoasă și mai încrezătoare, împreună cu incertitudinea legată de viitorul politic și economic. Există, de asemenea, speranța că Moldova poate să ajungă la nivelul de dezvoltare al altor țări europene și că poate să ofere oportunități mai bune pentru toți cetățenii săi. Aceste răspunsuri variate ilustrează complexitatea societății moldovenești și necesitatea unei abordări comprehensive în abordarea provocărilor și aspirațiilor sale. Integrarea în Uniunea Europeană și menținerea valorilor culturale și sociale locale sunt aspecte importante, alături de necesitatea unei guvernări transparente și responsabile.